

De partner van Janine overleefde een lawine 'Met mijn handen groef ik zijn gezicht uit'

Nadat haar partner Mikkel Harder (35) door een lawine wordt bedolven, maakt Janine Dortmund (35) de angstigste minuten van haar leven mee. 'Nu word ik alleenstaande moeder, schoot meerdere malen door mijn hoofd.'

"Het was de laatste week van 2013 en de laatste dag van onze skivakantie in Oostenrijk. 's Morgens bleef ik bij ons dochtertje van vijf maanden. Na de lunch kwamen mijn ouders oppassen en nam ik met Mikkel en onze vrienden Niklas en Kenneth een skilift naar boven. Ik had er zo'n zin in! Mikkel was op zijn ski's, ik op mijn snowboard, net als onze vrienden. Eenmaal boven was Mikkel zoals gewoonlijk als eerste weg: hij kruiste naar beneden. Ik was mijn snowboard nog aan het aandoen, toen ik een meter of vijftig naast mij opeens een lawine naar beneden zag komen. Een vracht sneeuw tuimelde over een lengte van 120 meter naar beneden en stopte ongeveer op de piste. Bij elkaar duurde het misschien maar vijf seconden, toen lag alle sneeuw weer stil. Ik had zoiets nog nooit van dichtbij gezien. Op dat moment had ik niet het idee dat het iets heftigs of serieus was. Maar opeens zag ik Kenneth zijn board uitdoen en richting de uitgespreide lawine rennen. 'Mikkel ligt erin!' schreeuwde hij. 'Mikkel ligt erin!' Mijn hart sloeg zes keer over, maar tegelijkertijd kon ik het niet geloven. Ik keek in de rondte, op zoek naar Mikkel in zijn opvallende felgele skibroek. Ik dacht: straks zie ik hem staan wachten op de rest, net als altijd. Toen ik hem nergens zag, begon 't te dagen: het zal toch niet waar zijn... Nu zag ik ook Niklas zijn snowboard uitdoen en rennen en ik realiseerde me dat het echt waar was: Mikkel lag onder de lawine. Op dat moment schoot door me heen: nu ben ik alleenstaande moeder.

De seconde erna dacht ik: we zijn met z'n drieën, we hebben lawinepiepers, we móeten hem kunnen vinden. En het moment erna: dit gebeurt niet echt, ik zit in een slechte film. Ja, al die gedachten gingen razendsnel door me heen. Tegelijkertijd wist ik: ik moet nu handelen - en snel ook! Ik schoot in een soort survivalmodus. Ik deed mijn snowboard af, opende m'n jas om mijn lawinepieper op 'zoeken' te zetten en rende richting de lawine. Ik probeerde hem te volgen, hij gaat sneller piepen naarmate je dichterbij komt. Maar dat is best ingewikkeld, de pieper kan van vier naar drie meter gaan, maar als je dan verder loopt, gaat hij opeens van vijf naar zes meter. Je weet dan niet of je de verkeerde richting uitloopt, of dat het is omdat iemand diep onder de sneeuw ligt. In mijn hoofd was ik in paniek. Na één minuut dacht ik al: dit gaat veel te langzaam, het moet sneller! Hooguit een paar minuten daarna riep Niklas: 'Volgens mij ben ik op de goeie plek!' Kenneth en ik renden naar hem toe en begonnen meteen te graven, ik met mijn handen. Eigenlijk moet je met de schep graven die bij de pieper hoort, maar in de paniek vergat ik die. Ongeveer een halve meter onder het oppervlak zagen we een witte handschoen. Op dat moment wisten we dat we goed zaten. We groeven als een dolle verder en we kwamen bij Mikkels' helm. Met mijn handen groef ik zijn gezicht uit, zijn lippen waren al een beetje blauw. Later zei Kenneth dat hij op dat moment dacht dat we te laat waren. Maar dat

‘Een halve meter onder het oppervlak zagen we een witte handschoen. Toen wisten we dat we goed zaten’

kwam niet in mij op. Wel zag ik dat hij bewusteloos was. Ik zoende en likte hem in zijn gezicht, want ik dacht: hij moet warmte voelen. En ik bleef tegen hem praten: ‘We zijn er, we zijn er.’ Na een seconde of tien riep hij ineens heel hard: ‘Ja!’ Voor mij was dat echt de grootste opluchting aller tijden. Een onbeschrijflijk gevoel. Hij kon praten, hij kwam bij!”

Wat als...

“Als ik nu aan het ongeluk terugdenk, vind ik dat gek genoeg altijd het moeilijkste moment. Dan realiseer ik me dat het ook heel anders had kunnen uitpakken. Wat als we maar met z’n tweeën waren geweest? Wat als we meer off-piste waren geweest? Wat als hij dieper had gelegen? Wat als hij z’n hand niet omhoog had gehad? Wat als we maar iets langer hadden moeten zoeken? Wat als Niklas, die hem als eerste vond, níet die dag voor het eerst zijn pieper had aangezet? Wat dan? Hij had er nog niet eens mee geoefend, maar die ochtend alleen maar de gebruiksaanwijzing gelezen. We hadden dus ongelooflijk geluk gehad! Het eerste wat Mikkel vroeg, was: ‘Ben ik de enige? Of ligt er nog iemand anders?’ Hij wist dat hij de lawine had veroorzaakt doordat hij een stukje off-piste had geskied, waar de sneeuw lossier ligt. Hij was bang dat er door zijn toedoen nog iemand in gevaar zou zijn. Er arriveerden veiligheidsmensen van het skigebied, zij hielpen mee Mikkel helemaal uit te graven en controleerden daarna het hele gebied van ongeveer honderd bij veertig meter met prikkers. Er lag niemand meer in de sneeuw. Toen was Mikkel ook opgelucht. Hij was koud en rillerig, maar had verder geen schrammetje. Hij liep zo de lawine

uit. Hij is nog voor controle naar het ziekenhuis gevlogen, waar een heel traumateam voor hem klaarstond, maar ook daar kwam hij gewoon aan lopen, alsof er niets aan de hand was. Niklas, Kenneth en ik moesten de hele afdaling nog maken. Kenneth en Niklas met Mikkel z’n ski’s, ik had zijn rugtas op. Terwijl ik voorzichtig de berg af snowboardde, flitsten de angstaanjagende zoekminuten als een soort vage waas door m’n hoofd. Vooral de secondes nadat we zijn gezicht uitgroeven en hij nog bewusteloos was, kwamen elke keer op mijn netvlies. Telkens als ik daaraan terugdacht, kreeg ik weer buikpijn en een bonkend hart. Mikkel was natuurlijk erg geschrokken. Onder de sneeuw had hij geen vinger kunnen bewegen. ‘Alsof je in beton ligt,’ zei hij later. En hij had dezelfde gedachtes gehad als ik: dit is het dan, ik lig hier en ik ga dood. Maar tegelijkertijd dacht hij: ik kan niet doodgaan, ik heb een dochtertje van vijf maanden! En zó diep kan ik niet liggen - en we hebben de piepers, ze zullen me wel vinden. Hij heeft een paar minuten zo gelegen tot hij langzaam wegdraakte. Hij had nog voor een minuut of twee zuurstof doordat hij tijdens zijn val met zijn hand voor zijn mond had gewapperd - daardoor was een bolletje met lucht ontstaan - terwijl hij zijn andere hand omhoog had gestoken, zodat hij eventueel zichtbaar zou zijn. Hij had ergens gelezen dat dat dé manier was. Waarschijnlijk is hij een minuut bewusteloos geweest, voordat we hem vonden. Door het ademen in dat luchtbolletje treedt een soort langzame, maar pijnloze vergiftiging op. Mikkel had zich altijd voorgesteld dat omkomen in een lawine de ergste dood ter wereld zou zijn. Hij

weet nu dat het wel een verschrikkelijke en dramatische ervaring is, maar niet pijnlijk! Hij zakte echt langzaam weg. Het moment dat Mikkel ’s avonds onze dochter uit bed haalde was natuurlijk heel emotioneel. We realiseerden ons nog een keer dat zij, als het verkeerd was afgelopen, zonder haar vader had moeten opgroeien. De volgende dag reden we terug naar huis. We waren redelijk stil, staarden wat voor ons uit. We waren nog een beetje misselijk en totaal overrompeld door het ongeluk. Maar kort daarna zijn we twee maanden gaan reizen naar Bali en Australië - dat was al gepland. Daar realiseerden we ons vooral dat we ontzettend veel geluk hadden gehad! We waren zó blij dat we elkaar nog hadden, dat we nog samen waren. We hebben daar dan ook vooral heel erg genoten. Een continu geluksgevoel dat echt lange tijd heeft aangehouden, en nog steeds. Wel merkte ik op reis dat ik in sommige situaties wat banger was dan voor die tijd. Als een boot een beetje scheef hing op het water, kon ik echt fatalistisch gaan denken: we slaan om en vergaan! Maar dat kan ook zijn omdat ik moeder ben geworden. Dus nee, gelukkig hebben er we geen trauma’s aan overgehouden. Mikkel is een paar weken later nog wel eens midden in de nacht wakker geworden met hartkloppingen, maar of hij van het skiongeluk had gedroomd, kon hij zich niet herinneren.”

Ongrijpbaar

“We twijfelen of we weer gaan skiën. We zijn er nog niet helemaal uit; maar toch denk ik van wel. Skiën is voor ons zo’n deel van ons leven, we gingen elk jaar wel een paar weken. Zelfs toen we voor mijn studie zes maanden in India waren, is het ons nog gelukt om in de Himalaya te skiën. Een piste op gaan is het probleem niet, maar voor ons was off-piste skiën het mooiste. In de diepe sneeuw, dicht bij de natuur, zonder mensen om je heen. Maar juist dan is er ook het gevaar van lawines. Dus of we dat ooit nog durven? Ik wil voor geen goud nog eens zo’n situatie meemaken. Toch kan ik me ergens ook niet voorstellen dat we nooit meer off-piste zullen skiën, dat is iets waar we

zó veel plezier aan hebben beleefd! Wat bovendien raar was, was dat dit ongeluk net naast de piste gebeurde, op een plek waar je het echt niet zou verwachten. Er waren al sporen, al meer mensen hadden daar die dag geskied. Als we het aan anderen vertellen, zeggen mensen: ‘Wij skiën zo vaak even naast de piste.’ Dus dat maakt het ongrijpbaar. Ik ga in elk geval nooit meer skiën zonder lawinepieper, ook op de piste wil ik die bij me hebben. Maar met die pieper reduceer je het gevaar, het is geen garantie

‘Onder de sneeuw kon hij geen vinger bewegen. ‘Alsof je in beton ligt,’ zei hij later’

dat er niks gebeurt. En je moet ermee oefenen. Mikkel en ik hadden dat uitgebreid gedaan: de een verstopt een pieper in een tas onder de sneeuw en de ander gaat ernaar zoeken. Maar ook met een lawinepieper kun je te laat komen doordat iemand te diep ligt en je te lang moet zoeken; daarvan zijn genoeg voorbeelden. In Mikkels geval heeft het zijn leven gered. Daarom heeft hij zijn verhaal na afloop ook aan een Nederlandse krant verteld. Hij wilde dat wintersporters wéten dat dit kan gebeuren, dat ze de aanschaf van een lawinepieper overwegen en ermee gaan oefenen. Misschien gaan wij dit jaar een weekendje naar een klein skigebied in Zweden of Noorwegen, om te kijken hoe het voelt om in de sneeuw te staan. En dan zien we het in de toekomst wel. Voor nu genieten we heel erg van het leven en van elkaar!”

WAT IS EEN LAWINEPIEPER?

Een lawinepieper is een apparaat met radiozender en -ontvanger dat wordt gebruikt om mensen onder de sneeuw op te sporen; een aanrader voor iedereen die zich buiten de gebaande paden begeeft: tour- en off-pisteskiërs, alpinisten en wandelaars. Ook prins Friso had een lawinepieper bij zich toen hij op 17 februari 2012 in de buurt van Lech off-piste ging skiën en onder een lawine bedolven raakte. Daardoor vonden hulpverleners hem relatief snel, maar uiteindelijk kwam voor hem de hulp toch te laat. Hij raakte in coma en liep ernstige hersenbeschadiging op. Uiteindelijk is hij overleden. Zo’n pieper is dus, net als Janine vertelt, een middel om het gevaar te redu-

ceren, maar off-piste skiën is nooit zonder gevaar. En oefenen met de lawinepieper is essentieel, het vergt tijd om uit te vinden hoe het systeem werkt. De pieper zendt een frequentie van 475 kHz uit. Dat geldt voor alle merken en daarom zijn ze ook uitwisselbaar. Je draagt hem onder je kleding en er horen een sneeuwschep en een sneeuwsonde bij: een prikker waarmee je in de sneeuw kunt voelen om vast te stellen of er iemand onder ligt.

Meer informatie over de lawinepieper: www.lawinepieper.nl. Voor andere veiligheidsmaatregelen tijdens skivakanties: www.vrijuit-info.nl/veiligheid.